

TUUSULANJÄRVEN KUNNOSTUSTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika:	Perjantai 8.4.2016 klo 8.30 - 11.30	
Paikka:	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä Kultasepänkatu 4 B, Kerava	
Osallistujat:	Kaarina Laine Esa Lehtinen Pekka Kylänpää Pertti Seuna Esa Partanen Anu Tyni Pertti Paakkinen Kirsti Lahti Mauri Pekkarinen Jaana Hietala (siht.)	Järvenpään kaupunki, pj Uudenmaan ELY-keskus Tuomalan kalastuskunta Tuusulanjärven vesiensuojeluyhdistys ProAgria Etelä-Suomi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus Pro Tuusulanjärvi -liike Vantaanjoen ja Helsingin seudun vsy KUVES KUVES
Poissa:	Petri Juhola Hannu Kantola	Tuusulan kunta Tuusulan kunta

**1.
KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS**

Ehdotus:	Jaettu asialista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.
Päätös:	Ehdotuksen mukainen.

**2.
EDELLISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA**

Ehdotus:	Hyväksytään kunnostustyöryhmän pöytäkirja 1/2016
Päätös:	Ehdotuksen mukainen.

**3.
VALUMA-ALUEEN TOIMENPIDEOHJELMA**

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry (VHVSY) on laatinut toimenpideohjelman (luonnos 31.3.2016). Ohjelmassa käsitellään maatalouden, hulevesien, taajamien ja haja-asutuksen jätevesien aiheuttamaa ravinnekuormitusta ja niiden vähentämismahdollisuuksia (liite 1).

Ehdotus:	Kunnostustyöryhmä keskustelee ohjelman toimenpiteistä ja hyväksyy valuma-alueen toimenpideohjelman viimeisteltäväksi.
Keskustelu:	Todettiin, että Tuusulan ja Järvenpään erilainen yhdyskuntarakenne käy hyvin selvästi esille ja toimenpidetarpeetkin eroavat.

Laine totesi, että Järvenpäässä on toteutettu paljon toimia jätevesi- ja hulevesikuormituksen vähentämiseksi ja ne olisi lisättävä tekstiin. Hulevesivastaava Mia Haikonen toimittaa tietoja kirjoittajille. Kuormitusarvioiden päivitys nähtiin tarpeellisena. Suunnittelu-työn seuraava vaihe on toimenpiteiden konkretisointi.

Lahti kertoi, että erityisesti karttatarkastelujen laatiminen on vienyt ennakoitua enemmän aikaa.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

4. HANKKEEN TOIMINTASUUNNITELMA 2016 - 2021

Hankkeen toimintasuunnitelma on päivitetty liikelaitoskuntayhtymän talousarvioesityksen ja VHVSY:n valuma-alueen toimenpideohjelman mukaiseksi (liite 2). Järvellä tehtävät toimenpiteet, hoitokalastus ja hapetus, jatkuvat. Niiden tarvetta arvioidaan järven tilan kehityksen mukaan vuosittain.

Kuntien rahoitusosuudeksi on esitetty vuosina 2016 - 2017 yhteensä 190 000 €/v, 2018 - 2019 180 000 €/v ja 2020 ja 2021 160 000 €/v. Valtion avustuksen osuus vaihtelee 10 000 - 20 000 € välillä.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä esittää ohjausryhmälle hyväksyttäväksi liitteen 2 mukaisen toimintasuunnitelman.

Keskustelu: Pekkarinen totesi, että järvellä tehtävät toimet ovat järven tilan paranemisen perusta ja niiden toteutus on varmistettava jatkossakin. Suurimman haasteen tuottaa kuormitusta vähentävien toimien saattaminen käytäntöön. Nämä toimet on eriteltävä tarkemmin toimintasuunnitelmassa.

Laine totesi, että suunnitelmassa tulisi esittää konkreettiset pitkän tähtäimen (2016 - 2021) ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n toimenpideohjelmassa esitetyt toimenpiteet. Lisäksi toimintasuunnitelmassa tulisi käsitellä kunnostushankkeeseen kuulumattomien ja pääsääntöisesti kuntien vastuulla olevien toimien, kuten maatalouden toimenpiteiden, kuntien jätevesiviemäri-investointien ja hulevesien hallintaratkaisujen toteutusaikataulu ja arvioida näistä kunnille syntyviä kustannuksia.

Kuntien vastuulla olevien toimenpiteiden edistäminen vaatii kuntien päättäjien ja viranhaltijoiden sitoutumista ja sitä varten voidaan perustaa projektiryhmä, jonka tavoitteena olisi edistää yleisten vesiensuojelutoimenpiteiden, kuten jätevesiviemäri- ja hulevesien kokonaishallinnan ratkaisujen toteutusta kunnissa.

Työskentelyyn osallistuisi ohjausryhmän, kunnostustyöryhmän ja kuntien tekniikan ja vesihuollon edustajia.

Paakkinen muistutti, että kokonaisuutta tarkasteleva toimintasuunnitelma linkittyy myös kaupunkipuistohankkeeseen.

Päätös:

Kunnostustyöryhmä

- a) hyväksyi toimintasuunnitelmaluonnoksen mukaisen linjauksen toimenpiteistä vuosina 2016 - 2021, mutta
- b) päätti palauttaa luonnoksen täydennettäväksi valuma-alueen kunnostustoimien ja niiden kustannusten osalta ja
- c) päätti pyytää ohjausryhmän kantaa projektiryhmän perustamiseen.

5.

VESIKASVIEN NIITTOTARJOUKSET

Vesikasvien niitoista pyydettiin tarjous usealta kotimaiselta urakoitsijalta sekä laitettiin hankintailmoitus Hilmaan (liite 3). Tarjousten jättöaika umpeutui 11.3.2016, johon mennessä saatiin neljä tarjousta (taulukko).

Kaikilla urakoitsijoilla on käytössään Truxor-niittokone, joka soveltuu Tuusulanjärven niittoihin hyvin. Kolmella urakoitsijalla on kaksi konetta (Truxor + vene tai 2* Truxor) ja yhdellä urakoitsijalla on käytössään yksi Truxor niittokone. Hintavertailussa on oletettu, että kaikkien urakoitsijoiden yhden laitteen työteho on sama ja että niitto- ja keruutyö tehdään 38 tunnissa. Kun huomioidaan myös koneiden siirtohinnat, edullisin urakoitsija on virolainen Terrat (6 100 €) ja seuraavina ovat Vuorela (7 600 €) ja Paloniitty (7 900 €). Apupapu on kallein (8 600 €), sen hintaa nostaa yksi laite, jolloin työtuntien määrä kaksinkertaistuu muihin urakotitsijoihin verrattuna.

	laitteisto	niittoleveys	hara- van leveys	siirto	€/tunti	työaika	yht. €/vuosi
Terrat	Truxor	4	3	580	146	38	6128
	Truxor	2					
Vuorela	Truxor	4	5	442	190	38	7662
	Vene	4					
Paloniitty	Truxor	4	4	300	200	38	7900
	Vene	4					
Apupapu	Truxor	4	4	680	104	76	8584
Telapari 2015	Truxor			510	156	38	6438
	Vene						

- Ehdotus: Kunnostustyöryhmä käsittelee vesikasvien niitto- ja käsittelytarjoukset.
- Keskustelu: Todettiin, että tarjous koski optiona myös Tuusulan kunnan tilaamia Rusutjärven vesikasvien niittoja.
- Päätös: Kunnostustyöryhmä valitsi niittourakoitsijaksi AS Terrat hinnaltaan edullisimpana. Niittojen kustannus kolmen vuoden ajalle on 20 184 €.

6.

HOITOKALASTUS JA SAALISSEURANNAN NÄYTTEENOTTO

Aulis Kiiskilän 2-vuotinen hoitokalastussopimus on vielä voimassa tämän vuoden. Hän on nuotannut järvellä vuodesta 2009 lähtien.

VHSVY toteutti nuottasaaliin lajijakauman näytteenoton vuosina 2014 ja 2015. Yhdistykseltä pyydettiin tarjous myös vuoden 2016 näytteenotosta (liite 4, jaetaan kokouksessa). Tarjouksen mukainen tuntihinta on 70 €, joka on sama kuin vuonna 2015. Vuonna 2015 näytteitä otettiin 21 apajasta ja kustannukset olivat yhteensä 3 800 €. Vuonna 2016 työhön kuluva aika määräytyy kalastuspäivien mukaan. 30 apajan saaliin käsittelyyn kuluu n. 70 tuntia (4 900 €) ja matka- ja tarvikekulut ovat n. 600 €, jolloin saalisseurannan kustannukset ovat arviolta 5 500 €.

- Ehdotus: Kunnostustyöryhmä käsittelee tarjouksen saalisseurannasta.
- Päätös: Kunnostustyöryhmä hyväksyy saalisseurannan toteuttamisen VHSVY:n tarjouksen mukaisesti (5 500 €).

7.

TAIMENEN KOTOUTTAMINEN VUOHIKKAANOJAAN

Tuusulanjärven kalatien valmistumisen jälkeen on mahdollista kokeilla taimenen kotouttamista Vuohikkaanojaan, jonne on kunnostettu kutusoraikkoja ja jonka vedenlaatu on riittävän hyvä taimenelle. Tähän liittyen toteutetaan Tuusulanjoen taimenpoikaskartointus sähkökalastamalla n. 10 koskella tai pohjapadolla. Jos poikasia tavataan runsaasti, niitä voidaan käyttää Vuohikkaanojaan siirtoistutuksissa.

Sähkökoekalastuksen toteuttamisesta on pyydetty tarjous VHSVY:ltä (liite 5, jaetaan kokouksessa). KUVESin kesätyöntekijä on mukana kalastuksessa ja hän tulee tekemään Vuohikkaanojan kotouttamissuunnitelman kesän aikana.

- Ehdotus: Kunnostustyöryhmä hyväksyy taimenen kotouttamiseen liittyvän taimentutkimuksen toteuttamisen Tuusulanjoella VHVSY:n tarjouksen mukaisesti.
- Keskustelu: Kymmenen koealan kalastuksen kustannukset ovat arviolta 1 150 € (alv 0 %). Todettiin, että selvitetään myös onko Vuohikkaanojassa omaa taimenkantaa.
- Päätös: Sähkökalastus toteutetaan Tuusulanjoella ja Vuohikkaanojassa VHVSY:n tarjouksen mukaisesti yhteensä 10 koealalla, jotka valitaan maastokäyntien perusteella (1 150 €).

8. TUUSULANJÄRVEN HAUENPOIKASTUTKIMUS

Tuusulanjärven rantoja on ruopattu hauen poikastuotannon edistämiseksi ja poikasmääriä tutkittiin sähkökalastuksilla vuosina 2001 - 2004. Osa osakaskunnista on ehdottanut nykytilanteen kartoitusta. Tutkimuksesta on pyydetty tarjous VHVSY:tä (liite 6, jaetaan kokouksessa). KUVESin kesätyöntekijä on mukana kalastuksessa ja hän tulee tekemään raportin tutkimuksesta.

- Ehdotus: Kunnostustyöryhmä hyväksyy Tuusulanjärven hauenpoikaseuran VHVSY:n tarjouksen mukaisesti.
- Keskustelu: Jokitalkkarin mukaan hinnaltaan edullisempi valkolevytutkimus sopii hyvin hauen poikasten kartoitukseen, mutta muutaman kohteen sähkökalastus voi olla tarpeen vertailun vuoksi. Valkolevytutkimuksen hinta on tarjouksen mukaan 630 € ja kahden työpäivän aikana toteutettavan muutaman koealan sähkökoekalastuksen kustannukset ovat n. 840 €. Kustannukset ovat matka- ja tarvikelujen kanssa n. 1 770 € (alv 0 %).
- Päätös: Tuusulanjärven hauenpoikaseuranta toteutetaan valkolevymenettelmällä ja tämän lisäksi toteutetaan sähkökoekalastus muuttamalla koealalla VHVSY:n tarjouksen mukaisesti (1 770 €).

9. MAATALOUDEN NEUVONTAHANKE

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen hallinnoiman ”Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla” - hankkeen tavoitteena on saada Tuusulanjärven valuma-alueen ja Mäntsälän alueen viljelijöitä mukaan vesiensuojelutoimenpiteiden suunnitteluun sekä lisätä vesiensuojeluyhteistyötä paikallisten toimijoiden välillä.

Hankevastaava MMM Janne Heikkinen aloittaa työt 6.4. Hanke esittäytyy viljelijöille kevään tuki-infotilaisuuksissa Mäntsälässä ja Hyvinkäällä. Ensimmäinen pellonpiennartilaisuus järjestetään

21.4. Mäntsälässä. Samalla suunnitellaan hankkeen toteutusta viljelijöiden kanssa.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi maataloushankkeen toiminnan aloittamisen.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

10.

HANKKEEN TOTEUTUKSEN SEURANTA V. 2016

Lepolan rantaruovikkoon suunniteltua hajotusojastoa ei voitu toteuttaa lauhan talven takia.

Räikilänojan vedenlaadun seuranta automaattisella asemalla on aloitettu maaliskuun puolivälissä. Tulokset löytyvät Luoteen www-sivuilta. Seuranta jatkuu toukokuun alkupuolelle kevään säätilanteen mukaan. Seurannan kuukausihinta on 1 500 € eli kevään 2 kk:n seurannan kustannukset ovat yhteensä 3 000 €.

Arvio hankkeen kustannuksista vuonna 2016 jaetaan kokouksessa pöydälle (liite 7).

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä hyväksyy vuoden 2016 toimenpiteet ja niiden kustannusarvion.

Keskustelu: Lepolan hajotusojaston rakentaminen on viivästynyt lauhojen talvien takia ja olisikin selvitettävä voidaanko se toteuttaa kesäkautena. ELYn asiantuntijoiden kanta on ollut, että kaivinkoneen tuominen ranta-alueelle vaatii maan jäädyttämisen. Alueella kulkee myös runkoviemäri, jota on varottava.

Päätös: Kunnostustyöryhmä

a) merkitsi tiedoksi hankkeen toimenpiteet ja rahoituksen toteutuvan vuonna 2016 ja

b) hyväksyi Räikilänojan automaattisen seurannan jatkamisen 1500 €:n kuukausihinnalla enintään 6 kk:n ajan (9 000 €).

11.

YLIVUOTO

Kuntayhtymän Hyrylän pumppaamolla tapahtui pieni ylivuoto 14.3.2016, jonka syynä oli ongelma laitoksen sisäisessä sähkö- ja automaatioverkossa. Viereiseen ojaan pääsi 15 - 20 min ajan jätevetttä arviolta yhteensä 10 m³, josta loka-autolla saatiin talteen noin puolet. Toinen puoli imeytyi ojaan noin 100 m matkalle pumppaamosta. Ojassa ei ollut virtaamaa ja vesi imeytyi maaperään. Tuusulanjokeen ei havaittu tapahtuneen ylivuotoa.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi Hyrylän pumppaamon ylivuodon.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

12. TIEDOKSI

Iktyonomiopiskelija Jari Kosonen palkataan kuntayhtymän kesätyöntekijäksi 2.5.–31.8.2016. Hänen työtehtäviinsä kuuluu mm. vedenlaadun seuranta Tuusulanjärvellä, Keravanjoella ja Lammaslammella. Hän tekee kesän aikana opinnäytetyön. Aihetta ei ole vielä päätetty. Vaihtoehtoja ovat Tuusulanjoen tai Tuusulanjärven sähkökoekalastukset sekä Tuusulanjärven hoitokalastusten yhteenvetoraportti.

Ehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

13. MUUT ASIAT

Laine kertoi, että Järvenpää rakentaa rantaraitin Mäyränojan kosteikon ja ratsutallin väliselle alueelle syksyllä 2016. Samaan aikaan Mäyränojan ali rakennetaan vesijohto. Lehtinen muistutti, että Mäyränoja on vesistö ja putken rakentaminen vaatii vesiluvan. Siihen tarvitaan lausunto ELY-keskuksen vesilainvalvojilta. Myös mahdollinen altaan ruoppaus on huomioitava putken sijoituksessa.

Lisäys pöytäkirjaan 13.4.16: kokouksen jälkeen on Järvenpäässä selvitetty ELY-keskuksesta/vesilainvalvoja, ettei lupaa tässä kohteessa tarvita.

Pekkarinen kertoi, että KUVES järjestää 40-vuotisjuhlaseminaarin Heurekassa 25.5.2016.

14. SEURAAVA KOKOUS

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä päättää seuraavan kokouksen ajankohdan.

Päätös: Seuraava kokous pidetään 9.9.2016 klo 9.00, varapäiväksi sovittiin 2.9.2016

Pöytäkirjan vakuudeksi

Jaana Hietala

Sähköinen jakelu:

Kunnostustyöryhmän jäsenet

Ohjausryhmän jäsenet

Kunnostushankkeen [www-sivut](#)